

บทที่ 3

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย และผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการจัดกิจกรรมและผลการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย

S.D. หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t หมายถึง ค่าการแจกแจงแบบ t

F หมายถึง ค่าการแจกแจงแบบ F

n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล

1 เกณฑ์ในการแปลผลระดับความคิดเห็นของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา เพื่อแบ่งครูประถมศึกษาเป็น 3 กลุ่มตามลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ได้จำนวนที่เหมาะสมภายใต้พื้นที่โค้งปกติ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ $\bar{X} + 1$ S.D. ขึ้นไป หมายความว่า ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยมาก
 คะแนนระหว่าง $\bar{X} + 1$ S.D. หมายความว่า ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลาง
 คะแนนตั้งแต่ $\bar{X} - 1$ S.D. ลงมา หมายความว่า ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อย

2 เกณฑ์ในการแปลผลระดับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) กำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ช่วง แต่แต่ละช่วงจะมีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายความว่า จัดกิจกรรมระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายความว่า จัดกิจกรรมระดับมาก
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายความว่า จัดกิจกรรมระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายความว่า จัดกิจกรรมระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายความว่า จัดกิจกรรมระดับน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 คน ซึ่งจำแนกตามคุณลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์ทำงาน และความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของครูประถมศึกษา รายละเอียดตามตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของครูประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์ทำงาน และคุณลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

คุณลักษณะของครู	จำนวน (n = 340)	ร้อยละ
ขนาดโรงเรียน		
มีห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน	213	62.65
มีห้องเรียน 12 ห้องเรียนขึ้นไป	127	37.35
รวม	340	100.00
ระดับชั้นที่สอน		
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2	112	32.94
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4	108	31.77
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6	120	35.29
รวม	340	100.00
ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	81	23.82
10 ปีขึ้นไป	259	76.18
รวม	340	100.00
ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย		
ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยมาก	48	14.12
ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลาง	240	70.59
ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อย	52	15.29
รวม	340	100.00

จากตาราง 4 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนที่มีห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน ร้อยละ 62.65 และโรงเรียนที่มีห้องเรียน 12 ห้องเรียนขึ้นไป ร้อยละ 37.35 ส่วนระดับชั้นที่สอน กลุ่มตัวอย่างที่สอนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ร้อยละ 35.29 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ร้อยละ 32.94 และร้อยละ 31.77 ตามลำดับ สำหรับประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ทำงาน

10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 76.18 และต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 23.82 นอกจากนั้น คุณลักษณะ
ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
ปานกลาง ร้อยละ 70.59 รองลงมา คือ ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อย และความเป็นผู้นำ
แบบประชาธิปไตยมาก ร้อยละ 15.29 และ 14.12 ตามลำดับ

2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ตามทัศนะของ
ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยแบ่ง
การวิเคราะห์ผลตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน โดย
ภาพรวมตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ปรากฏ
ผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน
โดยภาพรวม ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดยะลา

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการจัดกิจกรรม
ด้านคุณธรรม	3.96	.53	มาก
ด้านสามัคคีธรรม	3.71	.51	มาก
ด้านปัญญาธรรม	3.44	.63	ปานกลาง
ด้านระบบประชาธิปไตย	3.63	.67	มาก
โดยรวม	3.71	.50	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบ
ประชาธิปไตยให้นักเรียน โดยภาพรวมทุกด้านของครูประถมศึกษา สำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดยะลาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาระดับการจัดกิจกรรมแต่ละด้านอยู่
ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น การจัดกิจกรรมด้านปัญญาธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$)

2.2 ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ด้าน
 คารวธรรม ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ปรากฏ
 ผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน
 ด้านคารวธรรม ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดยะลา

ข้อที่	การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการจัดกิจกรรม
1.	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรัก และความหวงแหนผืนแผ่นดินไทย	3.86	.76	มาก
2.	จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาให้นักเรียน เช่น การเวียนเทียน การตักบาตร วันแม่ลิด	3.67	1.00	มาก
3.	อบรม และให้ความรู้เชิงจริยธรรมแก่นักเรียน	3.89	.75	มาก
4.	จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเคารพและ เทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์	4.19	.76	มาก
5.	ฝึกให้นักเรียนทำความเคารพเมื่อได้ยิน เพลงชาติ, เพลงสรรเสริญพระบารมี	4.41	.71	มาก
6.	จัดกิจกรรมเพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ	4.24	.77	มาก
7.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีการแสดงความ เคารพซึ่งกันและกัน เช่น การทักทาย การ แสดงความเคารพแก่บุคคลที่อาวุโสกว่า	3.90	.78	มาก
8.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักวิจารณ์ผู้อื่นโดย ยึดหลักความยุติธรรมและมีเหตุผล	3.45	.78	ปานกลาง
9.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ทั้งทางการกระทำและทางลายลักษณ์อักษร อย่างเหมาะสม	3.39	.75	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ จัดกิจกรรม
10.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงความเคารพ เผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน	3.75	.75	มาก
11.	ปลูกฝังให้นักเรียนพูดอย่างสุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ	4.17	.70	มาก
12.	อบรมให้นักเรียนรู้จักยอมรับและปฏิบัติตาม มติของกลุ่ม	4.04	.69	มาก
13.	ฝึกให้นักเรียนเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น	4.08	.69	มาก
14.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักคำว่า รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ถ่อม และไม่เอาเปรียบผู้อื่น	4.04	.69	มาก
15.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกใช้เสรีภาพใน การแสดงความคิดเห็น	3.81	.73	มาก
16.	ฝึกให้นักเรียนเคารพและปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ของโรงเรียน	4.23	.71	มาก
17.	ฝึกให้นักเรียนยกมือขออนุญาตเมื่อจะแสดง ความคิดเห็นทุกครั้ง	4.05	.76	มาก
18.	ฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย รวมทั้งการเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมาย	4.09	.72	มาก
	โดยรวม	3.96	.53	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน ด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาระดับการจัดกิจกรรมแต่ละประเด็นอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ยกเว้น การจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักวิจารณ์ผู้อื่นโดยยึดหลักความยุติธรรมและมีเหตุผล และการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นทั้งทางการกระทำและทางลายลักษณ์อักษรอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$ และ 3.39 ตามลำดับ)

2.3 ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ด้าน
 สಾಮัคีธรรม ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา
 ดังปรากฏผลในตาราง 7

ตาราง 7 ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน
 ด้าน সামัคีธรรม ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดยะลา

ข้อที่	การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การจัดกิจกรรม
1.	การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และความรู้ระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน	3.52	.76	มาก
2.	ฝึกนักเรียนให้มีการอภิปรายวางแผนก่อน ลงมือปฏิบัติงานทุกครั้ง	3.43	.82	ปานกลาง
3.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยให้ รู้จักแบ่งงานกันทำ การช่วยเหลือกัน	3.97	.67	มาก
4.	ฝึกนักเรียนให้ทำงานส่วนรวมอย่างเต็มความ สามารถ โดยไม่เกี่ยงงานผู้อื่น	3.89	.67	มาก
5.	แนะนำ ช่วยเหลือและติดตามการปฏิบัติงานของนักเรียน ซึ่งดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการกิจกรรมต่าง ๆ	3.78	.71	มาก
6.	จัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้รักกีฬา ทั้งในฐานะ ผู้เล่นและผู้ดู	3.91	.71	มาก
7.	ฝึกให้นักเรียนได้สร้างข้อตกลงในห้องเรียนร่วมกัน และควบคุมกันเอง	4.13	.70	มาก
8.	ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันจัดทำวารสารประจำ ห้องเรียนหรือวารสารภายในโรงเรียน	2.66	1.06	ปานกลาง
9.	ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมีการให้อภัย มีการ เสียสละ มีความอดทนอดกลั้นต่อคำวิพากษ์วิจารณ์	3.62	.77	มาก
10.	ฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมห้องสมุด	3.64	.90	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การจัดกิจกรรม
11.	ฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบดำเนินการ โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน	3.97	.87	มาก
12.	ฝึกให้นักเรียนมีส่วนรับผิดชอบดำเนินการใน การจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน	3.81	.92	มาก
13.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละชั้นร่วมกันรับผิดชอบ เรื่องความสะอาดในแต่ละส่วนของบริเวณโรงเรียน	4.49	.62	มาก
14.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุง สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	4.04	.71	มาก
15.	ฝึกให้นักเรียนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	3.90	.79	มาก
16.	ฝึกให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้ตรวจสุขภาพ ของนักเรียน	3.47	.94	ปานกลาง
17.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนร่วมกันรับผิดชอบการ คัดเลือกข่าวที่มีประโยชน์เพื่อนำออกเผยแพร่	3.30	.92	ปานกลาง
18.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการโฆษณา ชี้แจงข่าวของโรงเรียนให้ผู้อื่นทราบ	3.27	.92	ปานกลาง
	โดยรวม	3.71	.51	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
ให้แก่ นักเรียน ด้านสามัคคีธรรมของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาระดับการจัดกิจกรรมแต่ละประเด็น
มีประเด็นที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ฝึกให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้ตรวจสุขภาพของ
นักเรียน ฝึกนักเรียนให้มีการอภิปรายวางแผนก่อนลงมือปฏิบัติงานทุกครั้ง จัดกิจกรรมให้นักเรียน
ร่วมกันรับผิดชอบการคัดเลือกข่าวที่มีประโยชน์เพื่อนำออกเผยแพร่ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มี

ส่วนร่วมในการโฆษณาที่แจ่มชัดของโรงเรียนให้ผู้อื่นทราบ และส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันจัดวารสารประจำห้องเรียนหรือวารสารภายในห้องเรียน ($\bar{X} = 3.47, 3.43, 3.30, 3.27$ และ 2.66 ตามลำดับ)

2.4 ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ด้านปัญญาธรรม ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดยะลา ดังปรากฏผลในตาราง 8

ตาราง 8 ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ด้านปัญญาธรรม ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดยะลา

ข้อที่	การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การจัดกิจกรรม
1.	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนฟังการถ่ายทอดเสียงภาคข่าว หรือในวันที่มีการถ่ายทอดเสียงการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนในรัฐสภาให้นักเรียนฟัง	2.89	1.04	ปานกลาง
2.	ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ	3.54	.83	มาก
3.	ส่งเสริมให้นักเรียนนำข่าวและเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและประเทศอื่นมาเล่าสู่กันฟัง	3.57	.89	มาก
4.	ฝึกให้นักเรียนตัดสินใจปัญหาตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตยเมื่อเกิดความขัดแย้งกัน	3.47	.82	ปานกลาง
5.	จัดกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์ให้นักเรียนได้ความรู้ความคิดจากการปฏิบัติจริง	3.56	.76	มาก
6.	ฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการทดลองเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและเข้าใจในเหตุตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์	3.34	.88	ปานกลาง
7.	จัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	3.78	.77	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การจัดกิจกรรม
8.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาปัญหา และหาวิธี แก้ปัญหาด้วยตนเอง ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับ ตนเองและหมู่คณะ	3.50	.79	ปานกลาง
9.	จัดกิจกรรมในลักษณะของสถานการณ์จำลองเพื่อให้ นักเรียนได้ร่วมกันคิดค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหานั้น	3.14	.85	ปานกลาง
10.	จัดกิจกรรมการคัดเลือกบุคคลดีเด่นภายในโรงเรียน โดยให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์การคัดเลือก และดำเนินการคัดเลือกด้วยความยุติธรรม	3.34	.99	ปานกลาง
11.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกันดำเนินการปรับปรุงห้องเรียน	3.56	.83	มาก
12.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผนและ ร่วมกันดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	3.56	.81	มาก
13.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และ ร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	3.41	.94	ปานกลาง
14.	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และ ร่วมกันดำเนินการจัดโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียน	3.43	.94	ปานกลาง
	โดยรวม	3.44	.63	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
ให้แก่แก่นักเรียนด้านปัญญาธรรมของครูประถมศึกษาศรีสะเกษ จังหวัด
ยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.44$) เมื่อพิจารณาระดับการจัดกิจกรรมแต่ละ
ประเด็น มีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ จัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
ส่งเสริมให้นักเรียนนำข่าวและเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและประเทศอื่นมา
เล่าสู่กันฟัง จัดกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์ให้นักเรียนได้ความรู้ ความคิดจากการปฏิบัติจริง
จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกันดำเนินการปรับปรุงห้องเรียน

จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกันดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และการฝึกให้นักเรียนได้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.78, 3.57, 3.56, 3.56, 3.56$ และ 3.54 ตามลำดับ)

2.5 ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ด้านระบบประชาธิปไตย ตามทัศนะของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ดังปรากฏผลในตาราง 9

ตาราง 9 ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ด้านระบบประชาธิปไตย ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา

ข้อที่	การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ จัดกิจกรรม
1.	ชี้แนะแนวทางในการศึกษาเรื่องระเบียบการตั้งกลุ่ม	3.44	.83	ปานกลาง
2.	กระตุ้นให้นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกกลุ่ม (สี่)	3.51	.91	มาก
3.	กระตุ้นและเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนในการกำหนดและ ควบคุมนโยบาย	3.36	.84	ปานกลาง
4.	แนะนำวิธีการประชาสัมพันธ์ และแถลงนโยบายของ กลุ่มให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าใจ	3.48	.85	ปานกลาง
5.	ชี้แนะหลักเกณฑ์ในการเลือกบุคคลที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่ม	3.60	.86	มาก
6.	กระตุ้นให้นักเรียนไปใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง	3.99	.82	มาก
7.	ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจวิธีการที่ถูกต้องในการออกเสียงเลือกตั้ง	4.03	.78	มาก
8.	ฝึกให้นักเรียนรายงานผลการเลือกตั้ง	3.59	.92	มาก
9.	แนะนำให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินงาน ของคณะกรรมการนักเรียน	3.69	.85	มาก
10.	ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ นักเรียนทุกชั้นตอน	3.65	.89	มาก
	โดยรวม	3.63	.67	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ด้านระบบประชาธิปไตย ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาระดับการจัดกิจกรรมแต่ละประเด็นอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ยกเว้น การแนะนำวิธีการประชาสัมพันธ์และแถลงนโยบายของกลุ่มให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าใจ ซึ่งเน้นแนวทางในการศึกษาเรื่องระเบียบการตั้งกลุ่มแก่นักเรียน และการกระตุ้นและเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนในการกำหนดและควบคุมนโยบาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48, 3.44$ และ 3.36 ตามลำดับ)

3. ผลการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่แตกต่างกันด้านความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย, ประสบการณ์ทำงาน, ขนาดโรงเรียนและระดับชั้นที่สอน โดยแบ่งการวิเคราะห์ผลตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยต่างกัน ดังปรากฏผลในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยต่างกัน

การจัดกิจกรรมเพื่อ	ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย						F
	พัฒนาความเป็นผู้นำ		ปานกลาง		น้อย		
แบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านคารวกรรม	4.4074	.4378	4.0023	.4319	3.3429	.4675	77.6490**
ด้านสามัคคีธรรม	4.1944	.4638	3.7076	.4510	3.2842	.4297	51.1672**
ด้านปัญญาธรรม	3.9405	.5623	3.4317	.5698	2.9890	.6361	33.6877**
ด้านระบบประชาธิปไตย	4.0604	.5629	3.6438	.6370	3.1981	.6323	23.7383**
โดยรวม	4.1767	.4332	3.7208	.4268	3.2186	.4414	62.3261**

จากตาราง 10 พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยมาก และลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลาง โดยภาพรวม มีระดับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.1767$ และ 3.7208 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาระดับการจัดกิจกรรมเป็นรายด้าน ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลาง มีระดับการจัดกิจกรรมด้านปัญญาธรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.4317$) ส่วนครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อย มีระดับการจัดกิจกรรมทุกด้านโดยภาพรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.2186$) และเมื่อพิจารณาระดับการจัดกิจกรรมเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนของครูประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน พบว่า ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยมาก ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลาง และความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อย มีระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน ด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรม ด้านระบบประชาธิปไตย และโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

เพื่อให้ทราบค่าเฉลี่ยของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนของครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยคู่ใดที่แตกต่างกัน จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ผลการทดสอบปรากฏตามตาราง 11 - 15

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
ให้นักเรียนโดยภาพรวม ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดยะลา ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ลักษณะความเป็นผู้นำ แบบประชาธิปไตย	ลักษณะความเป็นผู้นำ	ลักษณะความเป็นผู้นำ ๙		
		น้อย	ปานกลาง	มาก
	$\bar{X}$	3.2186	3.7208	4.1767
ความเป็นผู้นำน้อย	3.2186	-	0.5022**	0.9581**
ความเป็นผู้นำปานกลาง	3.7208		-	0.4559**
ความเป็นผู้นำมาก	4.1767			-

จากตาราง 11 พบว่า ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
มาก มีระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยโดยภาพรวมมากกว่า
ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลาง และครูประถมศึกษาที่
มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และ
ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลางมีระดับการจัดกิจกรรม
เพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยโดยภาพรวมมากกว่าครูประถมศึกษาที่มีลักษณะ
ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
ให้นักเรียนด้านคุณธรรม ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดยะลา ที่มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ลักษณะความเป็นผู้นำ แบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	ลักษณะความเป็นผู้นำ ๕		
		น้อย	ปานกลาง	มาก
		3.3429	4.0023	4.4074
ความเป็นผู้นำน้อย	3.3429	-	0.6594**	1.0645**
ความเป็นผู้นำปานกลาง	4.0023		-	0.4051**
ความเป็นผู้นำมาก	4.4074			-

จากตาราง 12 พบว่า ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
มาก มีระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านคุณธรรมมากกว่า
ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลาง และครูประถมศึกษาที่มี
ลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และ
ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลางมีระดับการจัดกิจกรรม
เพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านคุณธรรมมากกว่าครูประถมศึกษาที่มีลักษณะ
ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
ให้นักเรียนด้านสามัคคีธรรม ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดยะลา ที่มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ลักษณะความเป็นผู้นำ แบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	ลักษณะความเป็นผู้นำ ฯ		
		น้อย	ปานกลาง	มาก
		3.2842	3.7076	4.1944
ความเป็นผู้นำน้อย	3.2842	-	0.4234**	0.9102**
ความเป็นผู้นำปานกลาง	3.7076		-	0.4868**
ความเป็นผู้นำมาก	4.1944			-

จากตาราง 13 พบว่า ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
มาก มีระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
มากกว่าครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลาง และครูประถม
ศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01
และครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลางมีระดับการจัด
กิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมมากกว่าครูประถมศึกษาที่
มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
ให้นักเรียนด้านปัญญาธรรมของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดยะลา ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ลักษณะความเป็นผู้นำแบบ ประชาธิปไตย	$\bar{X}$	ลักษณะความเป็นผู้นำ ฯ		
		น้อย	ปานกลาง	มาก
		2.9890	3.4310	3.9405
ความเป็นผู้นำฯ น้อย	2.9890	-	0.4420**	0.9515**
ความเป็นผู้นำฯ ปานกลาง	3.4310		-	0.5095**
ความเป็นผู้นำฯ มาก	3.9405			-

จากตาราง 14 พบว่า ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
มาก มีระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม
มากกว่าครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลาง และครูประถม
ศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01
และครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลางมีระดับการจัด
กิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมมากกว่าครูประถมศึกษา
ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
ให้นักเรียนด้านระบบประชาธิปไตยของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ลักษณะความเป็นผู้นำ แบบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	ลักษณะความเป็นผู้นำ ฯ		
		น้อย	ปานกลาง	มาก
		3.1981	3.6438	4.0604
ความเป็นผู้นำน้อย	3.1981	-	0.4457**	0.8623**
ความเป็นผู้นำปานกลาง	3.6438		-	0.4166**
ความเป็นผู้นำมาก	4.0604			-

จากตาราง 15 พบว่า ครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
มาก มีระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านระบบประชาธิปไตย
มากกว่าครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลาง และครูประถม
ศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01
และครูประถมศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยปานกลางมีระดับการจัด
กิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านระบบประชาธิปไตยมากกว่าครูประถม
ศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรมและด้านระบบประชาธิปไตยของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ดังปรากฏผลตาราง 16

ตาราง 16 ผลการทดสอบค่าที เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน

การจัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาความเป็นผู้นำ แบบประชาธิปไตย	ประสบการณ์ทำงาน				t
	ต่ำกว่า 10 ปี (n=81)		10 ปีขึ้นไป (n=259)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านคุณธรรม	3.9897	.5524	3.9489	.5211	.61
ด้านสามัคคีธรรม	3.7613	.4992	3.6961	.5158	1.00
ด้านปัญญาธรรม	3.5106	.6167	3.4117	.6370	1.23
ด้านระบบประชาธิปไตย	3.7284	.6075	3.6050	.6832	1.46
โดยรวม	3.7658	.4905	3.6904	.5048	1.18

จากตาราง 16 พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.7658$ และ 3.6904 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาระดับการจัดกิจกรรมแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมของครูประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.4117$)

ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป พบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรม และด้านระบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

3.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรม และด้านระบบประชาธิปไตยของครูประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน ดังปรากฏผลในตาราง 17

ตาราง 17 ผลการทดสอบค่าทีเพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	ขนาดโรงเรียน				t
	ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน (n=213)		12 ห้องเรียนขึ้นไป (n=127)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านคุณธรรม	3.9168	.5371	4.0289	.5072	-1.90
ด้านสามัคคีธรรม	3.6938	.5238	3.7415	.4920	- .83
ด้านปัญญาธรรม	3.3947	.6176	3.5034	.6540	-1.54
ด้านระบบประชาธิปไตย	3.6075	.6650	3.6795	.6710	- .96
โดยรวม	3.6765	.5098	3.7618	.4851	-1.52

จากตาราง 17 พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ในโรงเรียนที่มีห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และมีห้องเรียน 12 ห้องเรียนขึ้นไป โดยภาพรวมมีระดับการจัดกิจกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.6765$ และ 3.7618 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาระดับการจัดกิจกรรมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ครูประถมศึกษาในขนาดโรงเรียนที่มีห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน มีระดับการจัดกิจกรรมด้านปัญญาธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.3947$)

ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน พบว่า ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลาที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนที่มีห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และขนาดโรงเรียนที่มี 12 ห้องเรียนขึ้นไป มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3

3.4 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรม และด้านระบบประชาธิปไตยของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่มีระดับชั้นที่สอนต่างกัน ดังปรากฏผลในตาราง 18

ตาราง 18 ผลการทดสอบความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ตามทัศนคติของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ที่มีระดับชั้นที่สอนต่างกัน

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้นำแบบ ประชาธิปไตย	ระดับชั้นที่สอน						F
	ป.1 - 2 (n=112)		ป. 3 - 4 (n=108)		ป. 5 - 6 (n=120)		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านคุณธรรม	3.9390	.5233	3.9722	.5529	3.9648	.5138	.1208
ด้านสามัคคีธรรม	3.6374	.5087	3.7639	.4920	3.7338	.5286	1.8620
ด้านปัญญาธรรม	3.3342	.6151	3.5245	.5757	3.4494	.6874	2.5559
ด้านระบบประชาธิปไตย	3.5170	.6307	3.7287	.6449	3.6592	.7080	2.9298
โดยรวม	3.6371	.4858	3.7647	.4872	3.7243	.5250	1.8815

จากตาราง 18 พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2, 3 - 4 และ 5 - 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.6371, 3.7647$ และ 3.7243 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาระดับการจัดกิจกรรมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้านและทุกระดับชั้น ยกเว้น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และ 5-6 มีระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.3342$ และ 3.4494 ตามลำดับ)

ผลการทดสอบความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนของครูประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ที่ปฏิบัติงานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 , 3-4 และ 5-6 มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4

4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา

ผลการประมวลปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยการแจกแจงความถี่ และจัดอันดับผลปรากฏดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 จำนวน ร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา เรียงลำดับความถี่

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
ด้านคารวธรรม (n = 93)			
1	ความเชื่อในศาสนาอิสลาม คิดว่าการไหว้เป็นบาป	75	80.64
2	ขาดการเอาใจใส่และการฝึกอย่างต่อเนื่อง	73	78.49
3	ครูไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	57	61.29
4	ขาดมารยาทในการฟัง	49	52.69
5	ผู้ปกครองทางบ้านขาดการสนับสนุนและการฝึกปฏิบัติ	47	50.54
6	โรงเรียนและชุมชนมีวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างกัน	45	48.39
7	ขาดการให้ความเคารพและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน	34	36.56
8	การฝ่าฝืนระเบียบวินัยของโรงเรียน	19	20.43
9	การจัดกิจกรรมไม่ต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นสูงสุดของโรงเรียน	7	7.53
10	ไม่เข้าใจหลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง	5	5.38
ด้านสามัคคีธรรม (n = 93)			
1	ไม่เข้าใจหลักการทำงานกลุ่มที่ถูกต้อง	78	83.87
2	พื้นฐานทางด้านภาษาไม่ดีเนื่องจากเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นักเรียนมักใช้ภาษาถิ่นเป็นหลัก	69	74.19
3	โรงเรียนไม่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มอย่างจริงจัง	58	62.37

ตาราง 19 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
4	ขาดความสามัคคีและความเสียสละในการทำกิจกรรมร่วมกัน	29	31.18
5	ขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ	15	16.13
6	นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่กล้าแสดงออก	10	10.75
7	การสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง	9	9.68
8	การควบคุม กำกับดูแลของครูอย่างจริงจัง	8	8.60
9	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ	5	5.38
10	ครูประณตศึกษามีภาระในหน้าที่รับผิดชอบมาก	3	3.23
<u>ด้านปัญญาธรรม (n = 87)</u>			
1	ขาดแหล่งความรู้ที่จะให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง	76	87.36
2	ขาดการส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนแก้ปัญหาด้วยกระบวนการประชาธิปไตย	68	78.16
3	ขาดส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนติดตามข่าวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ	58	66.67
4	ขาดแบบอย่างที่ดีในการฝึกให้นักเรียนเป็นผู้นำและผู้ตาม	55	63.22
5	นักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่อง	39	44.83
6	ขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรม	33	37.93
7	ขาดการติดตาม กำกับ ดูแลอย่างจริงจังของครู	27	31.03
8	ขาดการประชาสัมพันธ์ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	19	21.84
9	ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างโรงเรียนและบ้าน	8	9.20
<u>ด้านระบบประชาธิปไตย (n = 90)</u>			
1	ครูขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง	72	80.00
2	ขาดแบบอย่างที่ดี	54	60.00
3	ขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรม	49	54.44
4	ขาดการนิเทศ กำกับดูแลอย่างจริงจัง	22	24.44
5	ขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม	13	14.44

จากตาราง 19 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำให้นักเรียน ในด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรม และด้านระบบประชาธิปไตยตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา สรุปได้ดังนี้

4.1 วิธีชีวิตประชาธิปไตย

ด้านคุณธรรม ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ด้านคุณธรรม ปัญหาสูงสุดได้แก่ นักเรียนมีความเชื่อในศาสนาอิสลาม คิดว่าการไหว้เป็นบาป รองลงมาคือ ขาดการเอาใจใส่และการฝึกอย่างต่อเนื่อง และการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.64, 78.49 และ 61.29 ตามลำดับ

ด้านสามัคคีธรรม ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ด้านสามัคคีธรรม ปัญหาสูงสุดได้แก่ ไม่เข้าใจหลักการทำงานกลุ่มที่ถูกต้อง รองลงมาคือ พื้นฐานทางด้านภาษาไม่ดีเนื่องจากเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นักเรียนมักใช้ภาษาถิ่นเป็นหลัก และโรงเรียนไม่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มอย่างจริงจัง คิดเป็นร้อยละ 83.87, 74.19 และ 62.37 ตามลำดับ

ด้านปัญญาธรรม ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ด้านปัญญาธรรม ปัญหาสูงสุดได้แก่ ขาดแหล่งความรู้ที่จะให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รองลงมาคือ ครูขาดการส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนแก้ปัญหาด้วยกระบวนการประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 87.36, และ 78.16 ตามลำดับ

4.2 ระบบประชาธิปไตย ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้นักเรียน ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ด้านระบบประชาธิปไตย ปัญหาสูงสุดได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง รองลงมาคือ ขาดแบบอย่างที่ดี และขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 80.00, 60.00 และ 54.44 ตามลำดับ